

POLITIET

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Politidirektoratet

Deres referanse:
21/5609

Vår referanse:
21/141720 - 31

Dato:
07.01.2022

Oversendelse av foreløpig mottatte høringsinnspill - Høring - Utredning om foretaksstraff og korrupsjon

Politidirektoratet viser til Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev av 12. oktober 2021 der enkeltpersonsutredning om foretaksstraff og korrupsjon ble sendt på høring. Høringsfristen er satt til 11. januar 2022.

Politidirektoratet har vært i dialog med Justis- og beredskapsdepartementet om muligheter for utsatt frist for inngivelse av hørings svar. Utsatt frist ble gitt av departementet den 21. desember 2021, med unntak av den del av høringen som gjelder foretaksstraff/administrative reaksjoner. I ny dialog med departementet 5. januar 2022 ble det gitt utsatt frist for samtlige deler av høringen. Politidirektoratet oversender nå innspill mottatt fra underliggende enheter og vil oversende ytterligere innspill fortløpende etter hvert som disse mottas av direktoratet.

Vedlagt ligger høringsinnspill fra Øst politidistrikt samt innspill fra Oslo politidistrikt knyttet til den del av høringen som gjelder foretaksstraff. Merknader knyttet til den del av høringen som gjelder korrupsjon vil mottas fra Oslo politidistrikt på et senere tidspunkt. Politidirektoratet vil oversende innspillet til departementet så snart dette er mottatt.

Med hilsen

Kristine Langkaas
Seksjonssjef

Kristin Holter Næss
Rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Vedlegg:
Innspill på høring - Utredning om foretaksstraff og korrupsjon

Politidirektoratet

Post: Postboks 2090 Vika, 0125 Oslo
E-post: politidirektoratet@politiet.no

Tlf: (+47) 23 36 41 00

Org. nr: 982531950
www.politiet.no

Vedlegg:

Høringssvar - Foretaksstraff og korrupsjon - delbesvarelse vedr adm sanksjoer

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 Oslo

Øst politidistrikt

Deres referanse:

Vår referanse:
21/141720 - 21

Dato:
16.12.2021

Innspill på høring - Utredning om foretaksstraff og korrupsjon

Vi viser til Politidirektoratets brev av 15. november 2021, med anmodning om merknader til enkeltpersonsutredning fra advokat Knut Høivik, som evaluerer reglene om foretaksstraff og korrupsjon. Det vises også til etterfølgende epostkorrespondanse med direktoratet om fristutsettelse, med ny frist for merknader den 17. desember 2021.

Øst politidistrikt vil innledningsvis bemerke at lovendringsforslagene innen foretaksstraff ventelig vil ha stor betydning på flere sentrale samfunnsområder/ kriminalitetsområder, spesielt innen bekjempelse av miljøkriminalitet. Overordnet er det vår vurdering at utredningen med fordel kunne vært bredere anlagt, og da med et sterkere fokus på miljøkriminalitet.

Denne høringsuttalelsen vil først ta for seg forslagene til generelle endringer under punkt 1 før den belyser forslagene til endringer i korrupsjonslovgivningen under punkt 2.

1. Endringsforslag i foretaksstraffen

1.1 Forslaget om å innføre et krav om subjektiv skyld

Øst politidistrikt støtter ikke Høiviks forslag om at skyldkravet for foretaksstraff skal følge skyldkravet i det enkelte straffebud. Uaktsomhet bør fortsatt være tilstrekkelig for domfellelse i alle tilfeller, hvilket også bør fremkomme av straffeloven § 27.

Øst politidistrikt

Høyesterett har slått fast at dagens lovtekst i strl. § 27 om objektivt straffansvar er i strid med EMK og EMD's praksis og at det kreves en "mental link" mellom handlingen og de faktiske omstendigheter som statuerer straffansvaret", jf. HR-2021-797-A, synes det nødvendig å justere lovteksten slik at den kommer i overensstemmelse med dette. Høyesterett uttalte i HR-2021-797-A at det forelå uaktsomhet og at dette var tilstrekkelig for domfellelse.

Høivik foreslår at skyldkravet for foretaksstraff skal følge skyldkravet i det aktuelle straffebudet. Forslaget vil i mange saker heve terskelen for domfellelse der lovbudene krever grov uaktsomhet, se eksempelvis straffebestemmelsene i dyrevelferdsloven og plan- og bygningsloven. En dom som med en slik regelendring hadde fått et annet utfall er Rt. 2009 s. 1595, som gjaldt foretaksstraff mot et aksjeselskap som drev slakteri. Høyesterett kom til at det var tale om en situasjonsbestemt overtredelse og at skyldgraden var alminnelig uaktsomhet. Man stiller seg tvilende til om prevensjonshensynet bak foretaksstraffen ivaretas i tilstrekkelig grad dersom slike lovbrudd ikke kan straffes med foretaksstraff, og mener i likhet med Høyesterett i HR-2021-797-A at det er tilstrekkelig at skyldkravet er uaktsomhet for idømmelse av foretaksstraff. Man viser for øvrig til Rt.2012 s. 770 som gjaldt overtredelser av arbeidsmiljøloven og hvor Høyesterett også kommer til at det kun foreligger simpel uaktsomhet ved systemsvikt.

1.2 Endring av ordlyden "på vegne av" til "under utøvelsen av selskapets virksomhet"

Høivik skriver i sin utredning at uttrykket "på vegne av" er godt innarbeidet og klarlagt gjennom rettspraksis og at det kan tilsi en varsomhet med å endre ordlyden. Øst politidistrikt er enig i dette. Vi ser ikke behov for å endre ordlyden. Eventuelle presiseringer av uttrykket bør kunne uttrykkes i forarbeidene til en lovendring.

Øst politidistrikt er videre enig med Høivik i at oppdragstakere som opptrer som en integrert del av oppdragsforetakets egen virksomhet, som ved arbeidsinnleie, må likestilles med ansatte i organisasjonen. Videre bør dette også gjelde hvor oppdragstaker skal representere foretaket overfor tredjeparter. Vi støtter også at et morselskap kan bli ansvarlig for lovbrudd begått i datterselskap etter reglene om medvirkning.

1.3 Fjerne "kan skjønnet" og innføre en rettsstridsreservasjon for organisatoriske tiltak

Høivik foreslår å erstatte lovens fakultative "kan-skjønnet" med et obligatorisk straffansvar for foretak på det vilkår at foretaket kunne forebygget lovovertrædelsen med organisatoriske tiltak.

Øst politidistrikt er enig med Høivik i at terskelen for frifinnelse etter kan-skjønnet i rettspraksis er nokså høy. Vi er også enig i at legalitetsprinsippets klarhetskrav, hensynet til forutberegnelighet samt faren for at det oppstår rettsulikhet taler mot en slik skjønsmessig regel. Samtidig er vi enig med departementet der de i Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) s. 242 skriver "Departementet mener at ordningen med foretaksstraff har virket godt, og ser en effektiv foretaksstraff som et viktig element i den nye straffeloven". I forhold til å innføre et vilkår om at selskapet kunne forebygget overtrædelsen er vi også enig i Høiviks motargumenter mot å legge avgjørende vekt på dette i stedet for å la det spille inn i en helhetsvurdering som i dag. Det er særlig to hensyn som man finner avgjørende, for det første at det vil kunne bidra til å svekke *foretaksstraffens preventive effekt* ved at oppmerksomheten i foretakene vil være rettet mot å oppfylle minimumskravene til forsvarlige rutiner snarere enn å forhindre lovbrudd. Slik man tolker Rt. 2008 s. 996 avsnitt 36 er det nettopp denne siden av prevensjonshensynet som Høyesterett fremhever her. For det andre vil det slik Høivik påpeker være et komplisert *bevistema* å vurdere kvaliteten på et foretaks internkontrollsystem, og det kan være stor forskjell i den skriftlige dokumentasjonen og hvordan internsystemet fungerer i praksis. Dette er også Høyesterett inne på i Rt. 2008 s. 996 avsnitt 38. "At det kan være vanskelig for påtalemyndigheten konkret å påvise hva som bør gjøres annerledes, kan ikke være avgjørende."

Man kan også tenke seg at innføring av et slikt obligatorisk vilkår vil føre til behov for økt bruk av tvangsmidler mot foretak for å få tak i den informasjonen som finnes av avviksmeldinger m.v. i foretaket. Dersom foretaket selv har laget en intern granskningsrapport etter f.eks. et industriutslipp eller en arbeidsulykke vil foretaket trolig holde denne tilbake for politiet dersom den peker på forbedringspunkter. Det vil kreve en omfattende ransaking og etterfølgende datagjennomgang for politiet å få innsyn i slikt bevismateriale noe som vil bety omfattende ressursbruk.

En omvendt bevisbyrderregel vil ikke nødvendigvis gjøre det enklere for påtalemyndigheten og domstolen å vurdere hvor godt nedskrevne retningslinjer mv. i en virksomhet er implementert i praksis. Det vil også være ressurskrevende for virksomheter å selv bevise sin uskyld. Det antas en slik

ordning vil favorisere de største virksomhetene slik at det i praksis bare er mulig å få dømt de mindre og mellomstore virksomheter for brudd på regelverket. Vi er derfor skeptisk til å innføre et selvstendig vilkår om at selskapet kunne forebygget overtredelsen gjennom en rettsstridsreservasjon slik Høivik foreslår.

Høivik anbefaler samtidig at en tilsvarende rettsstridsreservasjon ikke er nødvendig ved administrative sanksjoner. Dette vil etter vår vurdering kunne bidra til undergrave bruken av foretaksstraff, særlig på miljøkriminalitetens område. Politiet og påtalemyndigheten vil med en slik regelendring ventelig, i større grad enn i dag, vurdere å overføre lovbruddet til forvaltningen fordi det vil være for krevende å bevise at foretaket kunne forebygget overtredelsen. Skulle man likevel gå for en slik løsning, bør lovgiver samtidig sikre at man har tilstrekkelig følbare sanksjonsmuligheter i forvaltningen.

Øst politidistrikt støtter etter dette ikke lovendringsforslaget på dette punktet.

1.4 Er tiden moden for å fjerne "kan-skjønnen"?

Det kan reises spørsmål om man kunne fjernet "kan-skjønnen" uten å tilføre et nytt obligatorisk vilkår slik Høivik foreslår. Påtalemyndigheten vil da fortsatt vurdere om overtredelsen er uaktsom. Vurderingen av om foretaket kunne forebygget overtredelsen ved "retningslinjer, instruksjon, opplæring, kontroll eller andre tiltak" også komme inn i uaktsomhetsvurderingen. Som det fremgår av forarbeidene vil hendelige uhell og force majeure være unntatt fra området som foretaksstraffen er ment å dekke. Dessuten vil handlinger som er illojale eller kun utført i den enkelte arbeidstakers interesse ikke være utført "på vegne av" selskapet, og dermed ikke rammes av foretaksstraffen.

Påtalemyndigheten vil til tross for et bortfall av "kan-skjønnen" ha flere muligheter dersom den ikke finner at det bør utmåles foretaksstraff til tross for at straffebud er overtrådt. Det kan gis betinget påtaleunntatelse, hvilket ifølge Høiviks oversikt er gitt i 36 tilfeller i perioden 2011 til 2019. Det er videre adgang til å henlegge saker etter bevisets stilling hvis man mener at det er tvil om man kan bevise oppfyllelse av straffbarhetsvilkårene i retten. Dessuten kan man henlegge saken hvor strafferammen er 2 år eller lavere *"hvis ikke allmenne hensyn tilsier påtale"*, jf. strpl. § 62a andre ledd. For øvrig kan påtalemyndigheten i egnede saker av mindre alvorlighetsgrad henlegge saken og overføre den til forvaltningen for forvaltningssanksjoner.

Høivik foreslår dessuten en ny regel i § 28 siste ledd om betinget bot i tillegg til at han foreslår en presisering i § 61 om at straffutmålingsfrfall også gjelder for foretaksstraff. Disse reglene vil gi domstolen en skjønnsmessig adgang til å unnlate/utsette å idømme straff mot foretak dersom den mener vilkårene i straffebudet er oppfylt men foretaksstraff ikke burde utmåles. Ut fra disse mulighetene kan man spørre seg om det lenger er behov for det diskresjonære skjønnet som ligger i "kan-skjønnet". Kanskje er det slik at for at foretaksstraffen skal beholde sin preventive virkning ved siden av forvaltningens stadig større adgang til å bruke bl.a. overtredelsesgebyr som stenger for bruk av foretaksstraff, så er tiden moden for å la "kan-skjønnet" bortfalle.

De vilkårene i straffelovens § 28 som rettspraksis ofte påpeker som grunnlag for utmåling av foretaksstraff er:

- a) straffens preventive virkning
- b) lovbruddets grovhet, og om noen som handler på vegne av foretaket har utvist skyld
- c) om foretaket ved retningslinjer, instruksjon, opplæring, kontroll eller andre tiltak kunne ha forebygget lovbruddet

Disse vilkårene foreslår Høivik skal komme inn i vurderingen av hvor stor bøtestrafen bør være. Dette er et forslag man støtter da det i stor grad vil påvirke straffverdigheten av handlingen.

1.5 Metoden for utmåling av bøtestraff

Øst politidistrikt er enig med Høivik i at foretakets økonomiske evne bør stå sentralt for straffutmålingen ved foretaksstraff. Man er også enig i at det er hensiktsmessig å ta utgangspunkt i foretakets omsetning ved beregningen, noe Høyesterett også har gjort bl.a. i HR-2016-2507-A som gjaldt et oppdrettsselskap som ble idømt 6 mill. kr. i bot for brudd på reguleringslovgivningen i forhold til underrapportering av lakselus.

Videre finner man Høiviks henvisning til overtredelsesgebyr fastsatt for brudd på konkurranseloven interessant da det kan virke urimelig og uforholdsmessig at disse forvaltningssanksjonene ligger "skyhøyt" over det som vanligvis utmåles som foretaksstraff av retten selv mot store selskaper. For at foretaksstraffen skal ha den nødvendige preventive effekt bør den i mange tilfeller justeres opp fra det nivået som ofte utmåles i dag. Straffenivået bør ligge over nivået for overtredelsesgebyr da foretaksstraff skal ramme de

grovere overtredelsene. Man er enig i at boten som et utgangspunkt kan fastsettes til et beløp som tilsvarer en forholdsmessig andel av selskapets gjennomsnittlige brutto driftsinntekt for de tre siste regnskapsår før domstoltidspunktet. Man er også enig i at beløpet bør justeres ut fra de mer generelle straffutmålingsmomenter som han nevner i utkast til ny § 28.

Øst politidistrikt er videre enig i at det bør fremkomme av domsgrunnene hva som er vektlagt under utmåling av foretaksstraffen. Man ser det derimot ikke særlig hensiktsmessig at det også kreves at det skal fremkomme av boten hvordan man har beregnet den og at det spesifiseres gjennom en lovendring i straffeprosessloven § 256. Dette vil trolig føre til økt grad av "forhandlingsønske" fra selskapets side mot påtalemyndigheten for å få satt boten ned, noe man ikke ønsker å oppmuntre til. Bøtenivået for ulike overtredelser vil også justeres etter rettspraksis og det virker ikke hensiktsmessig å redegjøre for rettspraksis i et forelegg.

1.6 Selvinkrimineringsvernet for foretak

Man støtter Høivik i at behovet for et selvinkrimineringsvern er langt mindre for foretak enn for enkeltpersoners eget straffansvar. Videre at det er betenkelig med tanke på sakens opplysning og vanskelig gjennomførbart dersom politi- og påtalemyndighet skulle være avskåret fra å bruke dokumentbevis som foretaket har avgitt som følge av sin opplysningsplikt til forvaltningen. Man gir sin tilslutning til Høiviks tolkning av EMD's praksis vedrørende selvinkrimineringsvernet for foretak og til straffeprosesslovutvalgets forslag til ny straffeprosesslov § 3-2 som gjør uttrykkelig unntak fra selvinkrimineringsvernet hvor mistenkte er foretak.

1.7 Offentliggjøring av forelegg og henleggelsesbeslutninger mot foretak

Øst politidistrikt gir sin tilslutning til Høiviks syn om at det er behov for økt åpenhet om bøtenivået for foretaksstraff for å motvirke forskjellsbehandling og for at foretaksstraffen skal gis den fulle preventive effekten den er ment å ha. Man er også enig i at vedtatte forelegg på foretaksstraff bør kunne publiseres gjennom Lovdata, og at det bør sikres et system der anonymisering og personvern hensyn ivaretas.

Når det gjelder henleggelsesbeslutninger er man enig i at det ikke kan være noe særlig behov for publisering av slike beslutninger dersom kan-skjønnet oppheves.

1.8 Hovedforhandling uten meddommere

Utredningen foreslår å opprettholde dagens løsning i strpl. § 276 første ledd om at saker der det har vært utferdiget forelegg kan retten settes uten meddommere. Øst politidistrikt er her enig med uttalelsen i forarbeidene i Ot. Prp. Nr. 13(2008-2009) der følgende fremkommer:

"Saker om foretaksstraff vil ofte gjelde store summer og kan jamvel reise kompliserte spørsmål, slik at dei ikkje er eigna for pådømming utan meddommarar"

Fra NOU 2016:24 s. 234 hitsettes:

"Dersom det er aktuelt med en meget stor bøtestraff, slik det ofte er i saker om foretaksstraff, kan retten velge å sette retten med meddommere, jf. kravet om at behandlingsmåten ikke må være betenkelig"

Ut fra politidistriktets egne erfaringer er det vanligste at retten settes med meddommere når saker om foretaksstraff skal behandles, og man foreslår at dette gjøres til hovedregelen i strpl. § 276.

2. Endringer i korrupsjonslovgivningen

2.1 Innledning

Innledningsvis bør lovgiver gjøre seg noen grunnleggende refleksjoner om det i Norge foregår uønsket korrupsjon, i hvilken grad rettspraksis og lovforståelsen er i overensstemmelse med lovgivers ønske, og om dette samsvarer med de internasjonale forpliktelser og forventninger som er gitt. Det bemerkes her at korrupsjonslovgivningen i både amerikansk og europeisk rett har vært og er under sterk utvikling, og at det er internasjonale forventninger om tydeligere regelverk knyttet til korrupsjon. Som kjent var det flere korrupsjonshandlinger som var tillatt i Norge tidligere, som ikke er tiltatt i dag f.eks. norsk initierte bestikkelser i utlandet. I korrupsjonssaken mot Yara har det vært uttalt at hvis styret hadde vært oppdatert på det strengere lovverket knyttet til korrupsjon ville selskapet trolig ha handlet annerledes. Selv om styreleder ble frikjent i lagmannsretten, er det likevel et faktum at selskapet selv vedtok et historisk høyt forelegg på 270 millioner kroner, som foretaksstraff.

2.2 Korrupt formål

I utredningen pkt. 19.4.4 vurderes det om det i norsk rett bør innføres en presisering av at korrupsjonen må ha et "korrupt formål". Det er ikke et slikt krav i dagens lovtekst, men antas være inkludert i begrepet "utilbørlig fordel" som en rettslig standard. I utredningens forslag til lovendring er det likevel ikke foreslått noen slik utvidelse av § 387.

Det antas å være betenkelig å inkludere et krav om "korrupt formål" fordi det nødvendigvis vil bli et nytt og kumulativt vilkår for straff, og vil medføre at det under iretteføringen også må føres bevis for at handlingen hadde et korrupt formål, ut over det som fordres i dagens bevisbilde jf. den rettslige standarden "utilbørlig". Det frarådes derfor å vurdere et slikt nytt krav i straffeloven § 378. I utredningen sitt lovforslag foreslås det i § 387 å innta "direkte eller indirekte" i lovteksten, selv om dette antas følge av dagens lovtekst. Forslaget støttes, fordi det kan ha en god signaleffekt.

2.3 Grov uaktsom medvirkning § 378a

Utredningen foreslår kriminalisering av "grov uaktsom medvirkning" til korrupsjon i ny § 378a. Man er enig i intensjonen, hvor det også fremheves en ønsket økt aktsomhetsnorm, for eksempel til unnlåtelseshandlinger, hvor ledere unnlater å gripe inn eller i tilstrekkelig grad forebygger mot korrupsjon.

For det første fremstår det lovteknisk noe underlig at en vil tilføre en egen "medvirkningsbestemmelse" fordi slike bestemmelser ikke finnes andre steder i straffeloven. Det antas likevel som riktig å fjerne "medvirkning", slik at "grovt uaktsom" korrupsjon er straffbart, og samtidig ha muligheten til å tilføye § 15. For det annet foreslås det en strafferamme på hhv. 1 år for simpel korrupsjon og 2 år grov korrupsjon. Det vises til at tilsvarende lovbestemmelser for hhv. "grovt uaktsom" heleri og hvitvasking, har lovgiver valgt en annen teknisk løsning, hvor det er henvist tilbake til de aktuelle bestemmelser. Det antas at ny § 387a bør utformes på samme måte. Dette innebærer at også at det bare angir den høyeste strafferammen.

På den annen side bør trolig strafferammen for grov uaktsom korrupsjon settes høyere enn 2 år, nettopp fordi at både bestemmelsen om simpel korrupsjon har 3 år, mens andre tilsvarende bestemmelser som bedrageri, underslag og økonomisk utroskap har 2 år. Grove overtredelser av de nevnte bestemmelser har 6 år, mens grov korrupsjon har 10 år. For å videreføre straffenivået for

korupsjon antas det derfor at det minst bør settes en strafferamme på 3 år for grov uaktsom korupsjon.

2.4 Påvirkningshandling jf. § 389

Utredningen foreslår noen endringer i bestemmelsen om påvirkningshandlinger, og den største endringen er trolig å begrense bestemmelsen til kun å gjelde utøvelse av offentlig myndighet.

Bestemmelsen er omtalt som lobby-paragrafen, og illustrerer vanskeligheten med å sette grense mellom lovlig og ulovlig lobby-virksomhet, eller på annen måte tilføre beslutningstakere vurderinger og momenter i forkant av sine beslutninger. Åpenhet omkring slik påvirkningshandlinger har også vært tema, og det har gjentatte ganger vært foreslått å opprette lobby-register, både i Stortinget og i større norske byer. Det bør vurderes om et lovforslag bør inneholde et forslag om registrering av påvirkningsagenter eller lobbyister. Det er ingen kjente rettsavgjørelser knyttet til bestemmelsen i straffeloven § 389, og ei heller for straffeloven (1902) § 276 c). Utredningen nevner at Økokrim har utferdiget et forelegg med hjemmel i § 389, samtidig som det skrives at subsumsjonen burde ha vært korupsjon.

Sett i lys av at bestemmelsen i liten grad benyttes, er det vanskelig å se behovet for å redusere bestemmelsens rekkevidde. Det kan for øvrig tenktes tilfeller der det bedrives påvirkning og "lobby" virksomhet overfor større private virksomhet. Det kan være aktuelt i tilfeller som f.eks. salg av industribedrifter til eiere som vurderes å utgjøre en nasjonal sikkerhetsrisiko eller ved tildeling av større leverandørkontakter innenfor oljevirksomhet. Selv om dette primært ligger innenfor den privatrettslige og frie kontraktsinngåelse, vil det være teoretisk mulighet for at noen bedriver utilbørlig påvirkning overfor andre som sitter i posisjoner med beslutningsmyndighet, på samme måte som ved utøvelse av offentlig myndighet. Med denne begrunnelse støttes ikke forslaget om å begrense § 389 til kun å gjelde offentlig myndighet.

Med hilsen

Vibeke Schøyen
Leder

Knut-Aleksander Hymer
Leder

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Saksbehandlere:
Politiadvokat Elisabeth Rastad
Politiadvokat Jahn Schei

Politidirektoratet
postmottak

OSLO POLITIDISTRIKT

Deres referanse:
21/141720 -16

Vår referanse:
21/141720

Sted, Dato
Oslo, 22. desember 2021

Hørings svar - Svar på anmodning om fristutsettelse - OPD - Høring om foretaksstraff og korrupsjon

1 INNLEDNING

Det vises til Justis- og beredskapsdepartementets anmodning om høringsinnspill kunngjort Regjeringen.no den 12.oktober 2021. Høringen gjelder enkeltpersonutredningen til advokat Knut Høivik "Foretaksstraff og korrupsjon" av 26. mai 2021.

Oslo politidistrikt har bedt om utsatt frist for levering av hørings svar. Utsatt frist er gitt i brev av 22. desember 2021 med unntak av spørsmål knyttet til administrative reaksjoner. I brevet vises til svar fra departementet og det er sitert:

"I utredningen punkt 7.5.8 (side 89–91) drøftes det hvilken betydning Høyesteretts avgjørelse har for administrativ foretakssanksjon etter forvaltningsloven § 46 og bestemmelser i særlovgivningen. Høiviks anbefaling er at skyldkravet for administrative sanksjoner bør være uaktsomhet med mindre den enkelte særlov stiller et strengere skyldkrav (grov uaktsomhet eller forsett)".

Det er på denne bakgrunn at det avgis følgende foreløpige bemerkninger til departementets forslag:

I HR-2021-797-A er det slått fast at straffansvar for foretak krever skyld etter EMK art. 7 (legalitetsprinsippet). Siden administrativ sanksjon også er straff, kreves skyld også for illeggelse av slik reaksjon.

Oslo politidistrikt er enig i Høiviks forslag til endring i forvaltningslovens § 46, første ledd, og tiltrer hans merknader til endringen i pkt. 26.1.2, sammenholdt med pkt.

OSLO POLITIDISTRIKT

7.5.8. Endringen er en konsekvens av Høyesterett og EMD praksis og skaper konsistens og harmoni i regelverket.

Oslo politidistrikt er samtidig enig i Øst Politidistrikts sine refleksjoner rundt dette (brev til Politidirektoratet av 16. desember 2021), blant annet at en slik endring kan gi en større tilbøyelighet hos politiet til å henlegge forhold og overføre ellers straffbare forhold til behandling og reaksjon gjennom forvaltningen. Dersom dette er en uønsket konsekvens bør dette adresseres i departementets videre arbeid med saken.

Vennlig hilsen

Ole Rasmus Knudsen
Politiinspektør